

A'

TSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG²
ENG E D E L M É V E L.

o o o o o o o o

Nro 44.

Költ Bétsben, Sz. András Havának (Nóvembernek)
29-dik napján 1796-dik Esztendőben.

Hadi Környűllállások.

Károly Fő-Hertzeg írta *Offenburgból*
Nóv. 13 dikánn, hogy a' *Nahe* vízénél ál-
lott Vitézeinket meg-támadták egynehány
izben két Fr. Ofztályok: de mindenkor
viszfa-verettettek nem kevés veszteséggel.
Fogságunkba is estek közzülök kétszázann.
Részünkről jelessenn meg-különböztették
magokat ezen viadalokbann: B. *Simschen*
és Gr. *Rosenberg* Generálisok; *Lacy* Reg.
beli *Oberster Kheul*; *Szentiványi* *Oberst-*

Y y

lieutenánt, és *Keszler* Májor a' Tsászárs' Hufzárjai közzül; Gróf *Kallenberg* Májor a' Callenberg' Reg. éből; Májor *Jonson*, a' Tsászárs' gyalog Reg. éből; *Mára* Kapitány a' Barkó Hufzárjai közzül.

Kívánván *Károly* Fő-Hertzeg, az ellenség' alkalmatlankodásaitól megkímélni Vitéz-népünket, el hagyatta véle a' *Bibelsheimi* és *Bingeni* tanyákat, úgymint a' melyekre semmi különös szükség nem volt, és a' *Selz* vize mellett rendelt nékie helyet.

Hocze F. M. L. is, minekutánna mindent el követett, a' mi által siettethette hátról *Morónak* a' *Rajna'* túlsó-meljékére való vízfőzsa-vonulását: által-jött ismét a' Rajnán, 's már most a' Mannheimi lőnéakban vagyon.

A' *Hünigeni* és *Kehli* Híd-várak körül erősen készítetteti a' sántzokat *Károly* Fő-Hertzeg, hogy hathatósan dolgozhasson a' Frantziák ellen, kiknek hídjaikat és szigetjeiket — más *Tudósítások* szerént — a' Ts. K. Hajósseregetske' Kormányozója *Williams* Oberstlieutenánt szándékozott a' Rajnán, feles. számú Tsajkákról ágyúzni.

Báró *Alvinczy'* Seregoftályát keményen meg támadta az ellenség, Növ. 15-dikénn *Arcolénél* és *Colognánál*; de vízfőzsa-verettetett; hanem más nap reggel ismét új próbát tett igen nagy tüzességgel,

's hol ő diadalmaskodott, hol a' mi népünk, míg nem végre estve felé el vették a' Frantziák *Arcolét*, 's előre nyomultak *Bonifació*ig. B. *Alvinczy* mindazáltal, személy szerént kormányozván, elverte *Bonifació*ból az ellenséget, 's megtartotta az utat, melyen jól el mehetett *Montebelló*ba, 's oda szándékozott öfzszegyűteni, a' hofzszas tusakodásban el széledett szakaszait Népének, 's ismét az elébb nyomuláshoz készíteni magát, mihelyest F. M. L. *Davidovich* egy líneában leszszvéle. A' veszteség ezenn viadalokbann egyenlőképpen nagy vólt mind a' két részről: mert a' Megtámadók' tüzének, megfelelt az ellentállóké.

Az alatt, hogy ezek történtek: *Davidovich* F. M. L. unk, számos Fr. Seregosztályt támadt meg *Rivoli'* hegyes meljékeinn, 's hét órákig tartott felette kemény hartz után vizsza-verte azt a' *Camparai* hegyes vidékekig, oly diadalmassann; hogy nyert tőle 9 ágyúkat, ugyan annyi muníziós-szekerekkel egygyütt, és el fogott mintegy ezerig való Frantziákat, kik között *Fiorella* és *Valete* nevű Generálisok is vagynak. Nem tsak *Rivoli'* hegyes meljékét, hanem *Chiusát* is el foglalták a' Miéink. Ditséri F. M. L. *Dávidovich*; *Ocskay*, *Spork*, és *Vukassovich* Generálisokon kívül, az egész Tifzti-Kart, és az egész sereget: fájlalja egyszersmind a'

Colloredó József Reg. béli derék Oberstlieutenántnak *Mayer* Úrnak halálát, mely, *Rivoli* meljékén történt, a' bajvívás közbenn.

B. *Alvinczy*, 20-dik Nóvemberben szándékozott újra meg-támadni a' Frantziákat, *Dávidovich* F. M. L. al egyezőleg.

Spanyol-Ország' részéről, *Portugallia'* széleinn 18 ezer főből álló gyalog és lovas Katonaság állott vala már Septem-ber' véginn *Alvarez* Generális' kormányozása alatt: hanem nagyobbra is vólt szabva a' *Portugallia* ellen rendelt, és *Urrutia* Generális' vezérlése alá adott egész Szpanyol Sereg' száma; t. i. hogy *Estremadurában* legyen 41 Batalion Sp. Gyalogság, és 21 Svadron Lovasság; *Gallítzia'* Tartományyában pedig 21 Batalion Sp. Gyalogság, és tíz Svadron Lovasság. — *Gibráltár* előtt *St. Roch* vidékén tíz ezer fegyveres Szpanyolok táboroztak már Sept. véginn, *Alencaster* Generális' kormányozása alatt, kikhez még 31 gyalog Batalionok vóltak ki rendelve. — — A' *Gibráltári* Ánglus Őrizet' szaporítása végett, még a' Hajós-Legények is le-szállítódtak a' szárazonn való szolgálatra, *Mann* Admirális Hajóiról.

Az *Oceán'* partjairól költt Fr. Tudósítások, *Hoche* Generálist nevezik, a' kinek vezérlése alatt kellene meg-esni az *Irrlandiai* partokra való bé-rontásnak,

melynek foganatját annál inkább reménylik a' Fr. Igazgatók, — az említett Tudósok szerént — mivel együtt fogják a' dolgot az *Irlandiai* Béketelenkedőkkel, kiknek Deputátussaik vagynak *Rennes* és *Brest* Városaibann.

(*Brüszfelből* költt 7-dik Nóvemberi Tudósítások szerént, nem a' *Nagy-Britanniai* szélekre való bé-rontás végett tevődnek a' *Frantzia* széleknek Észak és Napkelet között fekvő részénn a' készületek; hanem azért, hogy a' *Hamburgi* és szomszéd partokat a' Fr. ák meg-lephessék, 's ekképpenn a' Német-Birodalommal való közösüléstől *Nagy-Britanniát* el zárhassák: de ezen szándéknak telyesedhetésébenn kételkednek magok az említett Tudósítások is.)

A' Fr. Respublika 5-dik esztendejébéli hadi-költségekre, ha t. i. szükség fog lenni azokra, ötfáz ötven millió lívert elégségesnek ítélnék a' Fr. Igazgatók.

A' Direktórium' kívánságára meghatározta a' Törvényhozó Gyűlés, hogy Békesség' idejéig minden Sereg-osztálynál, 7 Tagokból álló Hadi-Tanáts állíttassék fel a' katonai vétkeknek meg-büntetésére.

A' halállal büntetendő Fr. Katonai vétkek közzé helyezettette Név. 5-dikénn az Iffjabbik Törvényhozó-Tanáts, a' fegyveres kézzel való haramiáskodást: a' másféle prédálásnak első büntetéséül, a' Sereg előtt való szégyen-póltzra ki-tétetést, további

büntetéseiül pedig a' tömlötözéseket rendelte.

A' Frantzia Közönséges-Társaság' Kreditorai, 18-dik Octóbertől fogva kész pénzül kapják a' magok interesseiknek negyed részét; attól az időponttól fogva nem kapnak a' szegényebb Párisiak naponként — *egy egy személy* — három-negyedfont részkenyeret, mint annakelőtte.

A' Párisi Ánglus Követ Lord *Malmesbury*, a' Külső-dolgokra-ügyelő Fr. Ministernél *Delacroix* Polgárnál ebédelt Oct. 31-dikénn, mely ebédnél, jelen voltak minden más idegen Követek, még a' *Genevaiak'* Küldöttje is. — Lord *Malmesbury* és a' véle lévő Személyek el járnak nem csak a' Teátrumokba; hanem más nevezetes tárgyak' látására is. Növ. 3-dikánn benn voltak a' Törvényhozó Nemzeti Gyűlés' Ifjabbik Tanátstsa' ülő-palotájában.

A' Pétersburgi Tudósítások szerént, oly Rendelést adott ki az Orosz Tsázfárné, hogy egész Birodalmában új Katonák szedettessenek, minden száz személy közzül egy. A' Kalmárok, nem kényszerítődnek a' személy szerént való katonáskodásra, hanem jó summa pénzt fizetnek egy egy Rekrutáért.

Elegyes Tudósítások.

Károly Fő-Hertzeget, a' hirtelen maga fel találásáról, 's emberi érzésű szívéről esmertető két Anekdotumok.

Usingen Városa' környékét járván a' Fő-Hertzeg, *Kray* és más Generálisokkal együtt, lövést hall, mely után tsak hamar lát egy Ts. K. Tisztet Vadász-flintával jöni feléje. Mind azért, mivel különben is tilalmas ott a' vadászat, mind pedig azért is, hogy oly közel esett a' fő-quártélyhoz: meg-szeppent a' Tiszt, ki nek változását látván a' Fő-Hertzeg: így szól nyájasan hozzá: „Hogy minden aggodásából ki vegyem a' Tiszt Urat: adja ide nékem a' flintáját. Így azt gondolják, hogy velem vólt vadászatra.“

Kevéssel az előtt, hogy *Hüningennél* által-takarodtak a' Frantziák: egy parafzt Lakost, el fogott egy Fr. Tisztet, 's vitte azt egyenessen *Károly* Fő-Hertzeghez. A' Tiszt szabadkozott a' Fő-Hertzeg előtt, hogy Ötet nem lehetne úgy tartani mint foglyot, mert Ő, nem Katonaság kezébe esett, az ő Nemzete pedig, nem Parafstokkal, hanem Katonákkal hadakozik: „Adjon hálát az Istennek — *monda neki Károly Fő-Hertzeg* — hogy úgy nézem mint foglyot: mert másképpen tartoznám mint Tartomány-pufztítót által adni a' Törvényfzéknek.

A' *Párisi* Sírén tsalfa sírása által, hálra szédítettett gazdag Iffjúnak *Históriája* ez: A' néhai boldogtalan emlékezetű *Aureliánumi* Hertzeg' palotájában, a' *Palais Royal*ban, egy Iffjú szép Leány nagy sze-

mérmetességgel és síránkozva meg-állapo-
dik egy Iffjú Legény előtt. Ez, mivel
igen tehetős volt, 's a' Leányt jó szemé-
lynek, de valóságossann szükséggel küszkö-
dőnek képzelte: kérdezte tőle a' lakását.
A' Leány panaszolta szívre-ható módonn,
hogy néki nem volna a' hová fejét le-
hajthassa. A' Legény még nagyobb szá-
nakozásra indúlt, s' mindjárt szállást ajánlott
néki magánál igen érzékenyenn: mely
ajánlást a' Leány kevés maga vonogató-
sai utánn ugyan csak el fogadott, s' 3 nap
oly betsületessenn viselte magát, hogy már
negyedik nap, az Iffjú Gazda, szándékozott
Ötet megkínálni, az öfzfze-párosodással. Tör-
ténik azonbann, hogy az említett napot meg-
előzött éjtszakánn, segítségért kiált a'
Leány, mintha kólikája lett volna. Az
Iffjú Gazda hozzá szalad nagy készséggel,
's hát abbann a' szempillantásbann egy-
nehány halálos szúrásokat kap. Jajgatá-
sára öfzfze-futnak a' Szomszédok, de már
akkor a' Leány is meg-szelelt, 's egy ide-
gen Dámához vette magát, a' kit hason-
lóképpen meg-tsalt, a' maga valóságos te-
fői és tettetett lelki szépségével: hanem
későbbenn, ugyan csak el fogattatott, 's
ki vallotta, hogy a' négy Gyilkosokat ő
praktikálta bé a' szállására a' szerentsét-
len Iffjúnak, ki meg-hólt a' sebjeibenn.

Magyar Ország.

A' mely buzdító Éneki - Szerzeményt,
A' Meg-Szabadító nevezet alatt botsátot-
 tunk Mi közre magyar fordításbann: ahoz
 hasonlót készített *Pözsonbann* németül
Wéber Simon Péter Úr; magyarra fordí-
 totta pedig *Csokonai* Mihály Úr; mely
 fordításból, meg nem állhattuk, hogy ne
 közöljünk ha tsak némely töredék-dara-
 bokat is. — A' Történet-írások (Históriák)
 Muzsája, a' Fr. esetekről kezdvénn szól-
 ni ezen Éneki-Szerzeménybenn, ily ki-fe-
 jezésekkel él:

Hallatlan történetekbe

'S borzasztókba kezdek most:

Vajha véres könny-tseppekbe

Márthatnám a' pappirost!

Ily gonofzság egy summában

Nintsen semmi krónikában.

A' Fiu az Atytya' vérét

Itta érzéketlenül

Ölte a' Testvér Testvérét

Sőt a' vétek többre gyül.

Szomjokat drágábbal óltják.

A' fel kent Királyt el óltják.

Sőt Teréziánk' Magzatja

A' ki Néki Mássa vólt,

Lett vad mérgek' áldozatja,

És gyalázattal meg hólt,

Vére ártatlan folyt el,

Mérgessenn itták azt fel.

*Egy Német-Birodalmi Személynek panasz-
ló 's intő szavait hallván a' Fr. Nép
ellen két Magyarok, így szól a' Fr.
Néphez:*

Egygyik: Távozz hát! magyar fülünkben,
Tsalfa szód kedvet nem lét,

A' Másik: Király-szeretet lelkünkben,
Lángol, 's még Hazánkban él.

Ketten: Népünk ezzel kerget be
Téged Bojnyikfészkedbe.

Írt *Wéber Úr*, egy tréfás Énekes-Játé-
kot is a' mostani környülállásokhoz ké-
pest, ily titulus alatt: *Der Edle Eifer*
(A' nemes buzgóság). Igen tetszett az né-
künk ezen Énekes-Játékban, hogy a' Ma-
gyar Verbuálók' szájába, következő ma-
gyar Dal vagon adva, mely, a' Gróf
Gvadányi mulatságos pennájából folyt, t. i.

Ez az élet gyöngy élet!

Ki meg ölel feléled,

Ide tekints nem oda.

Itt a' Lovas-Katona,

Ferentz Király' Angyala.

Itt az igaz vígasság!

Hol van ilyen boldogság?

Jertek, jertek Fiaiink,

Álmatok bizvást közink,

És táncoljatok mint Mink.

*

A' *Pozsonyi* Királyi Akadémiában
magyar nyelvet és nemzeti literaturát taní-
tó Profeszor *Gubernáth* Antal Úr, aján-
lott egy nyomtatott Munkátskát az Ország-
gyűlésének, *Buzdító Versezet* tizim alatt,

a' melybenn ily arany regula vagy on in-
tézve a' Köz-néphez:

Az Úr Istent hiddjed,

A' Királyt esmerjed,

Frantz' szavának helyt ne adgy.

A' Törvényt 's Főbbséget,

Melyly igazgat téged,

Tartsd meg, tiszteld, 's bátor vagy.

*Az utólsó jót kívánó Versei közül egynek,
tárgyává Károly Fő-Hertzeget választotta
Gubernáth Úr, mely Versse így
hangzik:*

Ély Nagy Hérós Károly,

Kár, hogy nints eröm oly,

Melylyel bölts kormányodat

Vóltakép' áldhatnám,

És magasztalhatnám

Had' vezető Társidat.

Az Ország-gyűlés' munkáinak napon-
ként való fel-jegyzései, jödögelnek már ki
magyarúl és deákúl: mindazáltal addig is
míg azok közönségessen el terjedhetnének
az Országban, meg várja tőlünk Nemze-
tünk, jól tudjuk, hogy mázszor telyesített
kötelességünk szérént, most is közöljük vé-
le hitelessenn és summásann az ő Képvi-
selői' tanátskozásainak 's Végzéseinek fo-
lyamatját:

*Pozsonból Növ. 22 dikénn. — „Mi-
nekutánna a' Kerületi Ülésekben (Circulá-
ris Sessiókban) a' Kövctek, Vármegyéiktől
hozott különbkülönbféle Utasítássaik (In-*

fructiójaik) fzerént, végre meg-egyeztek volna abban: menyynyivel kíványnyák Ő Felségét a' mostani Fr. háború' alkalmaztosságával segíteni: mai nap 9 órakor dél előtt öfzsze gyűltek a' Státusok, a' Teátrum' végébe építettett szép Tántz-palotába (Redut-Szálába), 's ottan fel-olvasódtak a' Kerületi Ülésekben meg-határozott pontok, úgymint: 1.) hogy 50 ezer Katonát állít az Ország successive (egynehány idő-fzakafzonként.) 2-fzor. Két millió és négyfzázezer pozsonyi mérő gabonát ad egy esztendő' le-folyta alatt, kezdvén azt 1797-dik esztendőnek 1-ső napjától fogva; 's minden pozsonyi mérőt számlálván egy forintjával, mely summa élet, 340 ezer emberből álló Ármádiának tartására való. 3.) Ad, nyóltzvan ezer lónak tartására, három millió, és hétszáz hatvan ezer pozsonyi mérő zabot, vagy árpát, pozsonyi mérőjét számlálván, 30 krajtzárjával. 4.) Ad tíz ezer lovat, mindenikét 72 forintjával; és 5.) húsz ezer ökröt, mindenikét ötven forintjával számlálván. 6.) Azon esetre, ha talán a' szükség úgy hozná magával, meg-lefsz a' Generális és Personális Insurrectió is, az az, hogy közönségesen és személyesen fel-kél a' Nemesség az ellenség ellen. Ezen Pontomokat még sok ideig hányták vetették a' közönséges Ülésbenn is a' Státusok; úgy hogy tsak délutánni egy óra felé állították meg azokat, a' midőn egy-

nehány Deputátusok ki-neveződtek, kik hintókba ülven, a' Prímás' palotájába mentek, a' hová még 10 óraker öfzsze-gyültek vólt az Ország-gyülés' Első-Táblája' Tagija, 's várták, a' Státusok által meghatározott Pontokat. El érkezvén a' Második Tábla' Deputátusai, közzülök az Íté-lő-Mester el olvasta az Első-Tábla előtt a' fenn nevezett Pontomokat: a' midön közönséges és igen nagy tsendesség vólt. Meg-jelent ennek halgatására Királyné Ö Felsége is a' galleriában (a' karban vagy folyosóban.) Az Ország' Nagygyai (Proceres) fel-vették a' dolgot pontról pontra, 's némely meghatározásokat adtak hozzá-jok, az életnek a' magazinomokba való hordatása, és a' lovaknak, 's ökröknek minémüségéről 's a' t. Ezen maga határozásokat különös Deputátzió által el küldötték a' Státusok' Táblájához, 's ezzel el végződött mind a' két Tábla' Ülése mintegy 4 óra tájban délutánn. "

Pozsonból Növ. 24-dikénn: — „Ma délelőtt stílusba vevődtek tegnapi napon meghatározott ajánlások. Délutánni 5 óraker öfzsze-gyültek mind a' két Táblák, a' Prímás' ízalájába. 's minekutánna mindenek' hallottára még egyfzer fel-olvastattak vólna a' stílusba vett ajánlások: Mindeneknek láttára le-petsételtettek, 's Ö Felségének által küldettettek. Ezenn ajánlásaikat Ö Felsége jó neven vette, 's

az azokra való válaszfűzát mai napon reggeli 9 órakor az Ország-gyűlésének el küldötte.

Pozsonból Nóv. 24-dikénn: — „Nóv. 22-dikénn Gróf *Pálffy* Cancelláriusnál voltak Társaságban Király és Királyné Őfelségek; más nap pedig, az az, Nóv. 23-dikán Hertzeg *Eszterházy*nál, kihez nagyszámmal gyülekeztek vala őszfe ekkor is a' Méltóságok. Ma dél felé elegyes Ülés volt, melybenn, a' Rajnánál fekvő Ts. K. Seregek' Fő-Vezérjéhez *Károly* Fő-Hertzeghez intézett Levél olvastatott fel. Az Ország maga részéről ki-nyilatkoztatta ezen Levélbenn a' Fő-Hertzeg' ditső győzedelméből vett szívbeli háládatos örömét. Ez a' Levél, melyet *Atzél* Ítéző-Mester igen szépen tett fel, Mindéneknek láttára lepetsételtetett. Annak, *Károly* Fő-Hertzeghez való el vivésére két Mágnások, és két Nemesek nevezettek ki, kiknek fele a' Duna-meljéki, fele pedig a' Tisza-meljéki Vármegyéből való. Név szerént ezen Deputátus Urak, következők: Hertzeg *Eszterházy* Miklós, *Sopron* Vármegyei Fő Ispán és a' Magyar Királyi Testőrző Seregnek Generálisi rangú Tagja; Gróf *Károlyi* József *Szatthmár* Vármegyei Fő-Ispány; Udvari Tanácsos Szentgyörgyi *Horváth* Zsigmond, *Sopron* Vármegyei Küldött; és Királyi Tanácsos *Rédey* Ferentz *Szatthmár* Vármegyei Küldött Urak.“

*Károly Fő-Hertzegnek a' maga Katonáihoz tartott Beszédje, midőn el akar-
ná Tseh-Ország' ízéleitől üzni az ellen-
séget:*

(Deákból Magarra fordítva.)

Nem tartom kitsín dolognak Vitézek, hogy senki nintsen közöttetek, a' kinek szemei előtt gyakran ne mutattam volna én valamely Katonai remeket: és a' kinek, szemmél látott tanúja lévén én magam a' vitézségének, meg ne tudnám mondani idejét és helyét jeles tetteinek. Merjünk egy oly dolgot próbálni, a' mit nem hihetnek Mások, hogy Mi meg merjük próbálni. Éppen ez által, a' mi igen nehéznek tétzik, igen könnyű lesz. Tudom, hogy ez a' feltétel mérésnek látszik: de midőn sulylyán van a' dolog, 's kitsín a' reménység, akkor a' leg-bátrabb feltételek, a' leg-bátorságosabbak: mert ha késedelmezel egy keveset akkor, midőn jelen vagyon a' jó alkalmatosság, mely hirtelen el repül, minekutánna el szalasztottad azt: híjába keresed. Egy sereg közel vagyon: más kettő sints megszűz. Most, ha mi leszünk a' Megtámadók: van valami reménység: és már tapasztalátok a' magatok erejét 's az öveket is. Mindég Azoknak van a' hartzban legnagyobb veszedelmek, a' kik leg-inkább félnek. A' mérészség, köfal.

A' változó szerentse, a' győzötteteket is tanítja hadi mesterségre. Minekokáért intlek benneteket, hogy erős és kéz szívvel legyetek; Atyáitok' 's magatok' vitézségéről meg-emlékezzénn, a' mely tántorodhatatlansággal ki-állottátok a' múlttakat; hasonlóval tegyetek most próbát, már akármit ad is a' szerentse; vitézségre nézve hasonlók vagytok, feljebb valók pedig szükségre nézve, mely a' leg-utolsó és leg-hathatósabb fegyver. Midőn hartzra keltek, jusszon elzetekbe: hogy kezeitekben, gazdagságot, betsületet, ditsősséget, és még szabadságot 's Hazát is víztek. Nagyobbak a' veszedelmeknél a' jutalmak. Menjetek serényen és bízvást, hogy a' mely ditsősség szállott reátok Eleitekről, szálljon rólatok is Maradékítokra. Kezeitekben hordozzátok a' jövendő idő' reménységét. Nem terjedhet oly késő időkre 's oly helyekre híretek, hogy mindenkor és mindenütt az Egekig ne magasztaljanak benneteket. Ti fegyverrel 's bátorsággal dolgozzatok; reám bízzátok a' dolgok' megfontolását, és vitézségteknek kórmányozását.

A' Magyar - Országai Zsidóság, egy ezüst tányéronn, húsz ezer forintot ajánlott bé arany-pénzben önként való hadi segítségül Növ. 21-dikénn. Ö Felségének. Ajánlott 3500 mérő zabot is.